

KAPITALBAROMETERN

2009

18 MARS 2010

Kapitalanskaffning och aktieägaraktivitet på den svenska marknaden 2009

Kapitalbarometern har publicerats årligen sedan 2006 och innehåller statistik över publik kapitalanskaffning.

En nyhet är att rapporten även innehåller insynshandels- och flaggningsstatistik.

Kapitalbarometern kommer framöver att ges ut två gånger per år. Nästa rapport publiceras preliminärt i september.

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) får genom sin roll som granskare av samtliga prospekt och erbjudandehandlingar tillgång till unik information kring publika emissioner och förvärv. Finansinspektionen får även in uppgifter från börsbolag, insynspersoner och andra enligt de regler som gäller för offentliggörande av information på värdepappersmarknaden. I Kapitalbarometern presenteras ett urval av denna information för att ge en överblick över den svenska marknaden för publik kapitalanskaffning. Undersökningen 2009 visar bland annat följande.

- FI godkände 159 prospekt, vilket är lika många som 2008. Antalet aktieprospekt uppgick till 89 med ett värde om 83,9 miljarder kronor vilket är en kraftig ökning jämfört med 2008 då motsvarande belopp var 21 miljarder kronor.
- Bolag noterade på Nasdaq OMX Stockholm stod för 95 procent av det totala anskaffade beloppet 2009. 71 procent avsåg emissionerna i Nordea, Swedbank och SEB.
- Företrädesemissioner stod för hela 98,6 procent av den totala kapitalanskaffningen.
- Totalt belopp avseende emissioner med garantier och teckningsförbindelser uppgick till 78,1 miljarder kronor.
- Det huvudsakliga motivet för emissionerna var att tillföra rörelsekapital.
- Inga nyintroduktioner på Nasdaq OMX eller NGM, antalet noterade bolag har minskat under året.
- Antalet godkända och registrerade erbjudandehandlingar minskade med 40 procent jämfört med 2008.
- Antalet anmälningar från insynspersoner minskade med 10 procent jämfört med 2008. Sammanlagt anmäldes närmare 10 000 transaktioner.
- Antalet flaggningar i bolag minskade med 8 procent till 738 och en ökad andel flaggningar avser innehav i kapitalförsäkringar.

Om kapitalbarometern

Finansinspektionen (FI) ska granska och godkänna prospekt, det vill säga informationshandlingar som upprättas i samband med att överlåtbara värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad. Likaså ska FI granska och godkänna erbjudandehandlingar som upprättas i samband med uppköpserbjudanden och som riktas till aktieägare i bolag som handlas på en reglerad marknad.

FI har samlat in uppgifter om de ärenden som har granskats för att underlätta framtida undersökningar om tillämpningen av regelverket samt få en indikation på marknadens kapitalbehov. Med uppgifterna som utgångspunkt har FI sammanställt denna rapport för att ge en överblick över den svenska marknaden för publik kapitalanskaffning.

Kapitalbarometern behandlar endast statistik avseende prospekt och erbjudandehandlingar som har granskats och godkänts av FI under 2009. Offentliggörandet av erbjudandet eller teckningstiden kan ha skett vid en annan tidpunkt varför jämförelse med andra undersökningar ska göras med försiktighet.

Avgränsningar

Marknadsplatser delas upp i reglerade marknader (börs) och handelsplattformar (MTF). I Sverige är för närvarande Nasdaq OMX Stockholm och NGM reglerade marknader och Aktietorget, First North och Nordic MTF handelsplattformar. Därutöver finns Burgundy som också är en handelsplattform. Burgundy baserar dock sin handel endast på redan noterade nordiska bolag och finns därför inte med i vår statistik.

I statistiken återfinns inte all kapitalanskaffning eftersom det finns ett antal undantag från prospektskyldighet.

Följande former av kapitalanskaffning är normalt inte med i underlaget.

- Emissioner som sker till ett begränsat antal investerare eller till kvalificerade sådana.
- Emissioner av värdepapper med ett nominellt värde eller minsta investeringsbelopp på 50 000 euro.
- Optioner och terminer som inte anses överlåtbara.
- Emissioner som understiger 1 miljon euro.

Statistiken omfattar inte heller upptagande till handel av nya aktier på Aktietorget, First North eller Nordic MTF, då detta inte omfattas av prospektskyldighet. Emissioner som sker i privata bolag ingår inte i statistiken eftersom prospektregelverket bara omfattar publika bolag.

Kapitalbarometern behandlar endast statistik avseende insynshandel för svenska börsbolag och flaggningar för svenska börsbolag och bolag med säte utanför EES som handlas på en reglerad marknad i Sverige. I statistiken återfinns inte insynshandel och flaggningar avseende bolag noterade på handelsplattformar, då det inte finns någon lagstadgad skyldighet att rapportera detta till FI.

En ordlista finns längst bak i rapporten.

Prospekt

Under 2009 granskade och godkände FI 159 prospekt, lika många som föregående år. Antalet aktieprospekt ökade dock med 11,3 procent. Det efterfrågade kapitalet, exklusive grundprospekt och bolag med fondliknande strukturer, ökade från 21 miljarder till 84,6 miljarder, motsvarande en ökning med 303 procent.

Granskade och godkända prospekt				
	2009		2008	
	Antal	Efterfrågat belopp (mdr sek)	Antal	Efterfrågat belopp (mdr sek)
Erbjudanden avseende aktier	89	83,9	80	21
<i>varav emissioner till allmänheten</i>	6	0,5	18	0,6
<i>varav företrädesemissioner</i>	83	83,4	62	20,4
Upptagande till handel av nya aktier	14	-	12	-
Fondliknande struktur	22	-	25	-
Grundprospekt	29	-	38	-
Övriga (konvertibla skuldebrev och liknande)	5	0,7	4	Ej tillgänglig
Totalt	159	84,6	159	21,0

Företrädesemissionerna utgjorde 98,6 procent av den totala kapitalanskaffningen under 2009. Antalet företrädesemissioner ökade från 62 till 83, en ökning med 34 procent. Den totala kapitalanskaffningen för företrädesemissioner ökade samtidigt från 20,4 miljarder till 83,4 miljarder, en ökning med 309 procent.

Antalet emissioner riktade till allmänheten minskade från 18 till 6, motsvarande 66 procent och det totala beloppet minskade från 0,6 miljarder till 0,5 miljarder, motsvarande 17 procent.

FI granskade och godkände 22 prospekt 2009 avseende bolag med fondliknande strukturer. Anledningen till att beloppen beträffande dessa inte presenteras i rapporten är att bolagen tenderar att endast få in en mindre del av det efterfrågade beloppet, därför skulle statistiken bli missvisande.

FI granskade och godkände 29 grundprospekt 2009. Varje grundprospekt är giltigt under tolv månader vilket innebär att emittenten fortlöpande kan ge ut värdepapper under denna period genom att lämna in slutliga villkor till FI för registrering. Huvuddelen av de godkända grundprospekten och registrerade slutliga villkoren gäller emission av obligationer inom ramen för ett löpande MTN-program (Medium Term Notes). I denna grupp återfinns också olika typer av strukturerade produkter, exempelvis aktieindexobligationer. FI följer inte upp utfallet av dessa emissioner.

Kapitalanskaffning avseende aktieemissioner per handelsplats

Antal bolag upptagna till handel

Handelsplats ¹	2009	2008
Nasdaq OMX Stockholm	255	263
First North ²	100	97
NGM Equity	26	40
NGM MTF	21	26
Aktietorget	120	107

Det skedde inga rena nyintroduktioner på Nasdaq OMX Stockholm eller NGM Equity under 2009. Det vill säga inga nya bolag tillkom som tidigare inte redan handlats publikt på en reglerad marknad eller en handelsplattform. Antalet bolag upptagna till handel på Nasdaq OMX Stockholm minskade med tre procent. Under året noterades sju bolag som tidigare handlats på andra handelsplatser. Samtidigt avnoterades 15 bolag, främst till följd av förvärv eller byte av handelsplats. På NGM Equity minskade antalet noterade bolag med 35 procent. Under året noterades ett nytt bolag som tidigare handlats på en annan reglerad marknad och 18 avnoterades. Även här var det uppköp eller byte av handelsplats som var de vanligaste skälen till avnotering.

Anskaffat belopp och genomförda emissioner per marknadsplats

Handelsplats	Antal	Anskaffat belopp (mkr)	Genomsnittlig teckningsgrad ³	Procentuellt utfall ⁴
Nasdaq OMX Stockholm	34	80 419	154%	100%
First North	19	1 049	89%	96%
NGM Equity	15	579	106%	69%
Aktietorget	9	179	118%	93%
Onoterat	9	1 132	100%	97%

Bolagen på Nasdaq OMX Stockholm stod för flest antal prospektskyldiga aktieemissioner samt 95 procent av det anskaffade beloppet 2009. Den relativt låga teckningsgraden för emissioner på NGM Equity under 2009 beror främst på låg teckningsgrad i den största emissionen vilken endast tecknades till 33 procent. Emissioner som återkallats ingår inte i statistiken ovan.

¹ Vid slutet av året.

² Antal bolag handlade i Stockholm.

³ Genomsnittlig teckningsgrad innebär genomsnittlig teckningsgrad för samtliga transaktioner per handelsplats (vissa emissioner är övertäckade medan andra inte är fullt tecknade).

⁴ Procentuellt utfall visar erhållet belopp i relation till det efterfrågade beloppet.

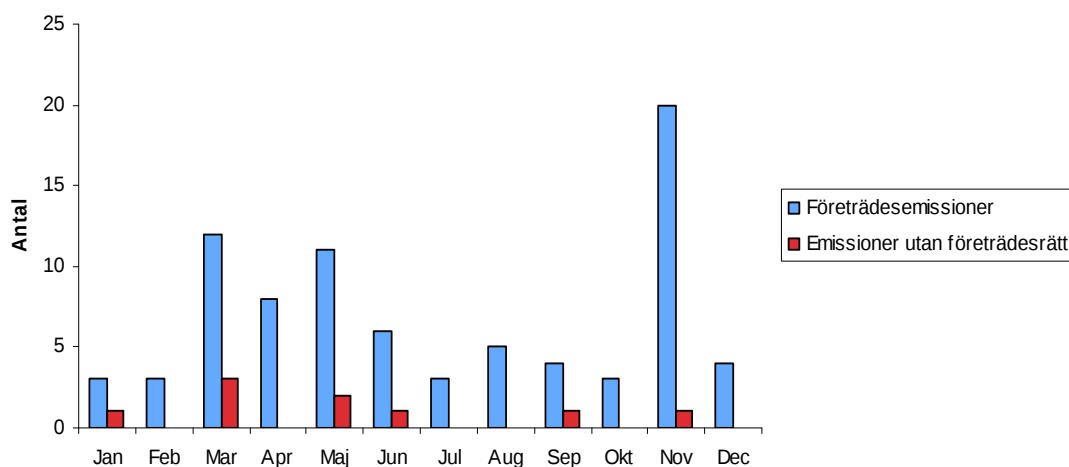
De tio största transaktionerna 2009

Emittent	Prospekt avseende	Belopp mkr
Nordea Bank	Företrädesemission	29 674
Swedbank	Företrädesemission	15 100
SEB	Företrädesemission	15 070
SAS	Företrädesemission	6 056
Husqvarna	Företrädesemission	3 059
Eniro	Företrädesemission	2 517
Trelleborg	Företrädesemission	2 169
Biovitrum	Företrädesemission	1 512
Billerud	Företrädesemission	978
Vostok Nafta Investment	Företrädesemission	552

De tio största aktierelaterade erbjudandena har alla varit företrädesemissioner i bolag vars aktier handlas på Nasdaq OMX Stockholm. De står tillsammans för cirka 91 procent av den totala prospektskyldiga kapitalanskaffningen under 2009. Nära 71 procent av kapitalanskaffningen 2009 avsåg företrädesemissionerna i Nordea, Swedbank och SEB.

Årsfördelning av prospekt 2009⁵

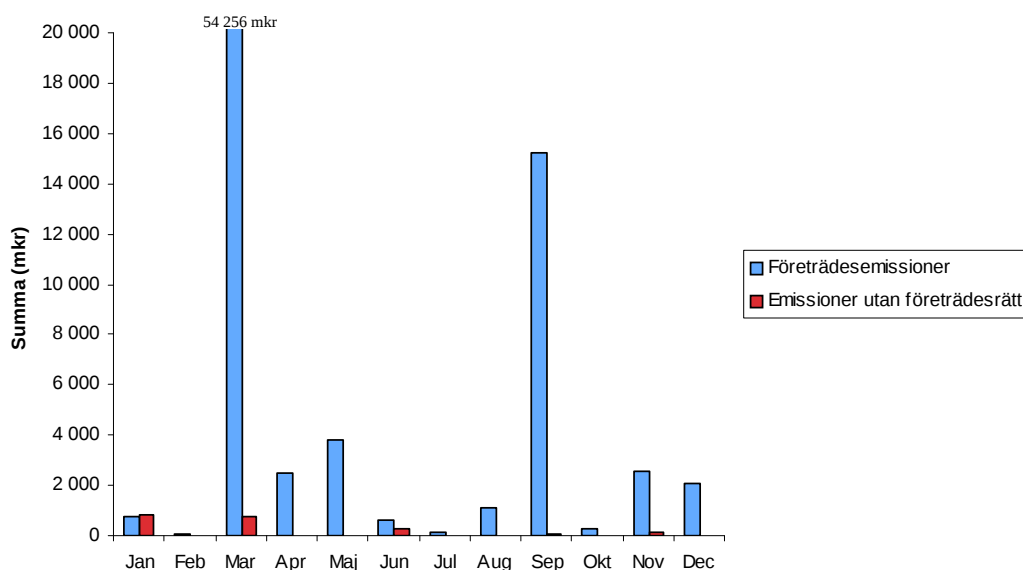
Antal prospekt i samband med aktierelaterade emissioner

Under perioden mars till maj 2009 godkände Finansinspektionen prospekt avseende sju av de tio största emissionerna under året. Det anskaffade beloppet i dessa emissioner uppgick till cirka 59 miljarder kronor. I september godkändes Swedbanks emission om 15,1 miljarder kronor. November var den månad då FI godkände och registrerade flest prospekt. Den genomsnittliga emissionsstorleken för dessa uppgick till 127 miljoner kronor och totalt godkändes 20 prospekt.

⁵ Detta avsnitt avser den dagen då FI har godkänt prospektet. Emissionens teckningsperiod påbörjas vanligtvis i nära anslutning till detta datum.

Emissionsvolym i samband med aktierelaterade emissioner

Motiv för aktieemissioner

FI har kategoriserat motiven för de prospekt som upprättats med anledning av emissioner. Kategoriseringen sträcker sig från motiv som exempelvis expansion eller planerade förvärv till att få in nytt rörelsekapital till verksamheter med svag eller negativ lönsamhet.

Motiv för prospekt avseende emissioner

	Antal 2009	Antal 2008
Tillföra rörelsekapital	73	53
Förvärva bolag	5	11
Expansion/Investering	8	8
Förändra kapitalstruktur/ägarspridning	3	4
Annat	0	4
Totalt	89	80

För 82 procent av emittenterna har det huvudsakliga motivet för emissionen varit att tillföra rörelsekapital till verksamheten. Andelen har ökat jämfört med 2008 då motsvarande siffra uppgick till 66 procent. Antalet emissioner med syfte att anskaffa kapital till att förvärva bolag har minskat med 55 procent jämfört med föregående år.

Garantier och teckningsförbindelser

Emissioner med garantier och teckningsförbindelser

	Totalt 2009	Totalt 2008
Antal prospekt	89	80
Antal prospekt med garanti och teckningsförbindelser	71	46
Totalt belopp avseende garantier och teckningsförbindelser	78,1 mdr	Ej tillgängligt

Antalet emissioner med garantier och teckningsförbindelser har ökat. Under 2009 uppgick de till 80 procent jämfört med 2008 då motsvarande siffra var 58 procent. Det totala beloppet avseende garantier och teckningsförbindelser uppgick till 78,1 miljarder, motsvarande 92 procent av det efterfrågade beloppet.

Europapass

Under 2009 har 127 prospekt och grundprospekt passportersats in i Sverige från andra EU och EES länder. Motsvarande siffra för 2008 var 140. Under 2009 har 51 av FI godkända prospekt och grundprospekt passportersats till andra EU och EES länder. Motsvarande siffra för 2008 var 36.

Erbjudandehandlingar

FI godkände och registrerade tolv erbjudandehandlingar under 2009 jämfört med 20 erbjudandehandlingar under 2008. Det totala budvärdet motsvarade omkring 34 miljarder kronor. Noterbart är att 31,6 miljarder avsåg Porsche Automobil Holding SE:s bud på Scania Aktiebolag.

Av tolv erbjudanden lämnades sex i enlighet med bestämmelserna om budplikt i lagen (2006:451) om offentliga uppköpserbjudanden på aktiemarknaden. Budgivarens betalning bestod endast av kontanter i nio erbjudanden, i två erbjudanden var det en kombination av kontanter och aktier. I ett fall erbjöds endast aktier.

I sju erbjudanden rekommenderade styrelsen i målbolaget aktieägarna att anta erbjudandet. I resterande fem rekommenderades aktieägarna att inte anta erbjudandet.

Tre erbjudanden fullföljdes inte.

Godkända erbjudandehandlingar 2009

Form av vederlag	Antal	Budgivarens bakgrund	Antal
Aktier	1	Onoterat bolag ⁶	4
Kontant	9	Noterat bolag	5
Kombination	2	Utländskt bolag/intressent	3
Totalt	12	Totalt	12

⁶ I vissa fall kan det onoterade bolaget vara styrt av en utländsk intressent

Insynshandel

En insynsperson är en person som genom sin ställning i ett börsbolag anses ha särskilt goda förutsättningar att få tillgång till kurspåverkande information om detta bolag. Personer som har insynsställning i börsbolag ska anmäla alla förändringar i sitt innehav till Finansinspektionen. Syftet är att motverka missbruk av kurspåverkande information samt att förse marknaden med information om värdepapperstransaktioner hos personer med insynsställning.

Det fanns 5 780 insynspersoner registrerade den sista december 2009. En minskning med sex procent jämfört med 2008. 60 procent av insynspersonerna rapporterade inga transaktioner under året medan 30 procent genomförde mellan en och fyra transaktioner. Resterande tio procent genomförde fem eller fler transaktioner. Sammanlagt registrerades närmare 10 000 transaktioner, vilket efter Storbritannien är flest i Europa i absoluta tal.

Antalet anmälningar från börsnoterade bolag minskade med 36 procent jämfört med 2008 och sammanlagt gjordes 4 222 ändringar i ledning, styrelser och revisorer.

Totalt antal köp och säljtransaktioner av personer med insynsställning 2009

Månad	Köp	Sälj
Januari	179	91
Februari	281	102
Mars	416	190
April	162	75
Maj	421	249
Juni	320	189
Juli	114	70
Augusti	185	82
September	219	113
Oktober	103	52
November	210	148
December	287	204

Under 2009 anmäldes ovanstående 2897 köp- och 1565 säljtransaktioner av personer med insynsställning. Utöver ovanstående transaktioner genomfördes även 4886 transaktioner kopplat till förstagångsanmälningar, nyemissioner, optioner, aktiebyten, aktiesparplaner med mera.

Flaggning

Flaggningsanmälan ska göras när en aktieägare förvärvar eller avyttrar aktier i ett börsbolag och därmed uppnår eller passerar (endera över- eller underskrider) 5, 10, 15, 20, 25, 30, 50, 66^{2/3} eller 90 procent av röstetalet eller antalet aktier i bolaget.

När ett bolag ändrar antalet utestående aktier genom till exempel en nyemission, kan en så kallad passiv flaggningsskyldighet uppstå. Detta innebär att en aktieägare kan passera en flaggningsgräns till följd av att det totala antalet aktier i bolaget ändras, utan att aktieägaren själv gjort en aktiv handling.

För att aktieägarna ska känna till vilka förändringar som sker i bolagets aktiekapital är börsbolagen skyldiga att den sista handelsdagen i månaden anmäla förändringar i det totala antalet aktier.

FI har under 2009 konstaterat att ett antal bolag missat att offentliggöra dessa ändringar och att många aktieägare missat att anmäla passiva flaggningar.

Nya riktlinjer för flaggningsavgifter

Den 15 februari 2010 fattade Finansinspektionens styrelse beslut gällande nya riktlinjerna för bestämmande av särskild avgift för överträdelser av 4 kap. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument (flaggningsreglerna). Dokumentet finns publicerat på www.fi.se

Svenska aktörer som flaggat mest under 2009

Större svenska aktörer	2009	2008
Swedbank inkl. Robur	62	46
Nordnet	51	12
Avanza	50	24
SEB	31	21
Lannebo	25	13
Nordea	22	27
Catella	20	17
AMF	18	18
Länsförsäkringar	16	2
Handelsbanken	3	6

Under 2009 minskade antalet flaggningar med 8 procent till 738 jämfört med föregående år. Av dessa var drygt 300 köp och 306 försäljningar. Övriga flaggningar har uppkommit i samband med nyemissioner, aktielån, uppköpserbudanden med mera.

Av ovanstående tabell framgår att Avanza och Nordnet, som representerar ägande via kapitalförsäkringar, stod för ett stort antal flaggningar under året. Antalet flaggningar från dessa bolag har dessutom ökat väsentligt jämfört med 2008.

Fördelningen av passerade flaggningsgränser

Tröskelgräns	Köp Antal	Köp Röster	Sälj Antal	Sälj Röster
5	181	149	195	169
10	47	41	41	33
15	9	13	12	15
20	6	8	6	6
25	4	3	13	11
30	6	6	8	8
50	5	4	0	2
66 2/3	1	1	0	0
90	4	4	0	0

De flesta flaggningarna under året gäller aktieägare som har passerat 5-procentströskeln. Fondbolag och försäkringsbolag med kapitalförsäkringar är mest aktiva kring denna gräns.

Kontaktpersoner

Christina Ploom
Enhetschef Börsbolag & Prospekt
08-787 80 93

Claes Alvin
Finansinspektör
08-787 83 13

Ordlista

Emittent	I fråga om aktier aktiebolaget och i fråga om annat finansiellt instrument utgivaren eller utfärdaren av instrumentet.
Överlåtbara värdepapper	Värdepapper som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden enligt definitionen i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.
Erbjudande om förvärv av aktierelaterade överlåtbara värdepapper	Allmänheten erbjuds förvärva befintliga aktier. I samband med detta ska prospekt upprättas av det aktiebolag som har gett ut instrumenten på uppdrag av den som avser att lämna ett sådant erbjudande.
Företrädesemission/ emission utan företrädesrätt	Vid företrädesemission har befintliga aktieägare rätt att teckna aktier utifrån sitt tidigare innehav. En emission som riktar sig till allmänheten ger ingen företrädesrätt och fördelning av emitterade aktier sker därför på andra grunder.
Erbjudandehandling	Ett dokument som ska upprättas i samband med ett offentligt erbjudande till innehavare av aktier att överlåta samtliga eller en del av dessa.
Fondliknande strukturer	Aktiebolag med fondliknande struktur har oftast vid den första publika emissionen inga andra tillgångar än ett registrerat aktiekapital på en halv miljon kronor. Investeringen sker därmed i ett tomt bolag utan tidigare finansiell historik eller verksamhet. Att bolagen har fondliknande struktur innebär bland annat att bolagets aktieägare inte har någon möjlighet att påverka bolagets framtida förvaltning. Detta kan arrangeras genom att den som investerar i ett onoterat bolag med en fondliknande struktur får lämna ifrån sig den rösträtt som aktieägandet berättigar till. Aktierna handlas inte heller på någon organiserad handelsplats vilket också påverkar möjligheten att överlåta aktierna
Grundprospekt	Ett prospekt med vilket emittenten löpande kan emittera icke aktierelaterade överlåtbara värdepapper inom ramen för ett emissionsprogram. Uppgifter som utelämnas skall framgå i emittentens slutliga villkor i samband med att det överlåtbara värdepapperet emitteras.
Handelsplattform	En handelsplattform är en marknadsplats för finansiella instrument. Den ska kännetecknas av fritt tillträde, neutralitet och öppenhet gentemot investerare. En handelsplattform omfattas av mindre omfattande regler än en reglerad marknad. Det finns exempelvis inga lagkrav för flaggning (anmälan av större innehavsförändringar) eller insynsanmälan.
Kapitalförsäkring	Kapitalförsäkringens ägare äger i juridisk mening endast försäkringen och inte de tillgångar som finns i denna. De inneliggande värdepapperen ägs av försäkringsbolaget. Den som äger aktier indirekt genom en kapitalförsäkring har inte rätt att rösta för dessa aktier. Huruvida försäkringsbolaget röstar för innehavet eller inte anges i respektive försäkringsbolags ägarpolitik.
Passportering	Möjligheten att använda ett godkänt prospekt i flera EU-länder.
Prospekt	En informationshandling som innehåller information om de överlåtbara värdepapper som emittenten antingen erbjuder till allmänheten eller tar upp till handel på en reglerad marknad.